

Europejski Szlak Kulturowy - Szlak Bursztynowy

VII FORUM EUROPA NOSTRA
"Bursztyn - złoto Bałtyku - kultura
- turystyka - edukacja"

Ryszard Toczek
naczelnik Biura Rozwoju Miasta
- dyrektor biura Stowarzyszenia Miast
Autostrady Bursztynowej

Gdańsk, 21 marzec 2014

Europejskie Szlaki Kulturowe (ang. European Cultural Route) – tytuł przyznawany przez Radę Europy europejskim trasom i szlakom o szczególnym znaczeniu dla europejskiej tożsamości, kultury i wspólnego dziedzictwa oraz ukazujące różnorodność kulturową i współistnienie różnych kultur.

Ustanowiono go w 1987 r. i zajmuje się nim specjalnie w tym celu powołany Europejski Instytut Dróg Kulturowych (ang. European Institute of Cultural Routes).

Panie Konradzie - tekst do wklejenia obok mapki szlaku bursztynowego

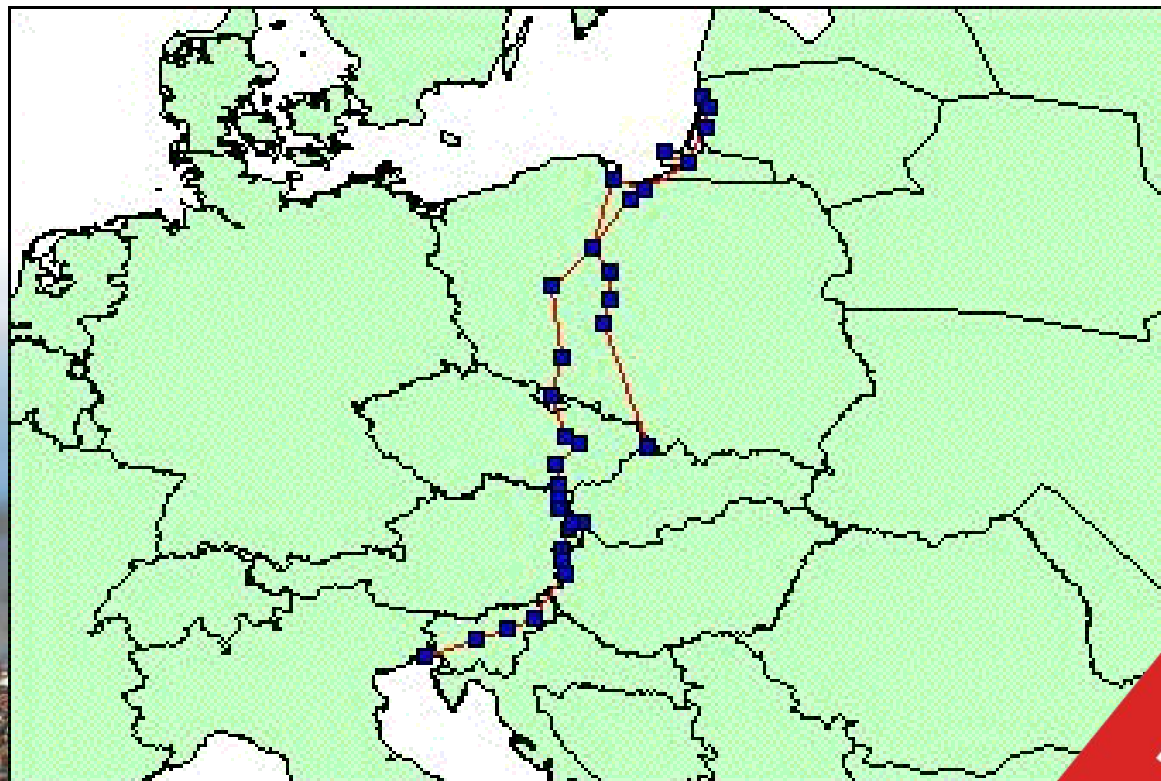
po trzecie
EUROPEJSKI SZLAK KULTUROWY
"Amber Route"

Old World Trade Routes (OWTRAD): Amber Road routes 200 BCE-400 CE.

[Dr T. Matthew Ciolek](#), Research School of Pacific and Asian Studies,
Australian National University, Canberra ACT 0200, Australia
tmciolek@ciolek.com

<http://www.ciolek.com/PEOPLE/ciolek-tm.html>

Data set created: 6 Nov 2001. Last updated: 1 May 2004.

po trzecie
EUROPEJSKI SZLAK KULTUROWY
"Amber Route"

Wielkie Szlaki Kulturowe Rady Europy (I Kategoria)

- Szlak Pielgrzymkowy do Santiago de Compostella
- Szlak Pielgrzymkowy Via Francigena
- Szlak Mozarta
- Szlak Świętego Marcina z Tours
- Miasta Kluniackie w Europie
- Szlak Wikingów
- Szlak Miast Hanzeatyckich
- Parki i Ogrody
- Dziedzictwo Al-Andalus
- Szlak Języka Kastilijskiego i Jego Ekspansja w Basenie M. Śródziemnego; Drogi Sefardów
- Szlak Europejskiego Dziedzictwa Narodu Żydowskiego
- Szlak Drzewa Oliwnego
- Szlak Via Regia
- Transromanica – szlaki sztuki romańskiej

Szlaki Kulturowe Rady Europy (II Kategoria)

- Architektura Bez Granic
- Szlak Schickhardta
- Szlak Don Kichota
- Szlak Wenzla i Vaubana
- Szlak Żelazny na obszarze Pirenejów
- Szlak Żelaza w Europie Centralnej
- Szlak Fenicjan
- Europejskie Szlaki Dziedzictwa Migracji
- Szlak Via Karolina

Szlak Kulturowy Rady Europy (III Kategoria)

- Szlak Monastycyzmu
- Szlak cysterski
- Środowisko wiejskie na obszarze Pirenejów
- Szlak książki
- Teatr Młodych
- Centra sztuki
- Szlak baroku
- Europejskie szlaki jedwabiu i tkanin
- Szlak Celtów
- Szlak odkryć miast europejskich
- Szlak Cygański
- Szlak humanizmu
- Szlak Północnych Świąteł
- Szlak Festiwalu i Rytuałów w Europie
- Szlaki kulturowe Południa Europy Wschodniej

po trzecie
EUROPEJSKI SZLAK KULTUROWY
"Amber Route"

Istnieje wiele przedsięwzięć, wydarzeń, oraz imprez związanych z bursztyнем, składających się na żywotność „szlaku bursztynowego”, m.in.:

1. organizacje:

- a) Krajowa Izba Gospodarcza Bursztynu,
- b) Międzynarodowe Stowarzyszenie Bursztyenników,
- c) Światowa Rada Bursztynu,
- d) Rzeczoznawcy Bursztynu,
- e) Stowarzyszenie Gmin RP „Euroregion Bałtyk” (początkowo miał mieć on nosić nazwę „Jantar” – (strategia rozwoju Strony Polskiej Euroregionu Bałtyk przewiduje realizację zadań m.in.: w priorytecie rozwoju turystyki),
- f) Stowarzyszenie Miast Autostrady Bursztynowej;

2. muzea bursztynu:

- a) Muzeum Bursztynu w Gdańsku,
- b) Muzeum Inkluzji w Gdyni,
- c) Muzeum Archeologiczne w Gdańsku,
- d) Muzeum Zamkowe w Malborku,
- e) Bursztynowe Centrum w Gdańsku;

po trzecie
EUROPEJSKI SZLAK KULTUROWY
"Amber Route"

3. czasopisma:

- a) kwartalnik „Jantarowe Szlaki”,
- b) „Bursztyńsko” – biuletyn informacyjny Międzynarodowego Stowarzyszenia Bursztyńników;

4. konkursy:

- a) Amberif Design Award (Elektronos),
- b) Mercurius Gedanesis, Bursztynowe Rzemiosło – Ogólnopolski Konkurs Złotników i Jubilerów,
- c) Bursztyńnik Roku,
- d) Mistrzostwa Świata w Poławianiu Bursztyny;

5. targi: Międzynarodowe Targi Bursztyny i Biżuterii:

- a) Amberif,
- b) Ambermart;

6. pokazy:

- a) poławiania, płukania, wydobycia i obróbki bursztyny,
- b) pokazy mody i biżuterii bursztynowej;

7. wykłady, seminaria na temat historii bursztynu i inkluzji;

8. wydarzenia:

- a) „Dzień Bursztynu” na Jarmarku św. Dominika w Gdańsku (impreza organizowana przez Międzynarodowe Stowarzyszenie Bursztyenników we współpracy z Międzynarodowymi Targami Gdańskimi),
- b) Międzynarodowe Biennale Bursztynu we Fromborku;

9. a ponadto inicjatywy z bursztyнем w nazwie, np.:

- a) „Bursztynowa Promenada Gwiazd” ,
- b) „Bursztynowy Słowik” ,
- c) „Bursztynowe Lwy” ,
- d) „Amber Arena”/„Baltic Arena” ,
- e) „Amber One”/Autostrada A1 ,
- f) bursztynowy portal: amber.com.pl,
- g) „Bursztynowa Dolina” w Gdańsku – Przeróbce ,
- h) „bursztynowe” nalewki, kosmetyki itp. produkty, piwo „Amber” ,
- i) Inicjatywa „Amber Router Custer Alliance i wiele innych...

List intencyjny Dotyczący wspólnych działań na rzecz powstania i rozwoju Europejskiego Szlaku Kulturowego „Szlak Bursztynowy” podpisany w dniu 11 marca 2008 r.

podczas XV Międzynarodowych Targów Bursztynu, Bizuterii i Kamieni
Jubilerskich „Amberif”

po trzecie
EUROPEJSKI SZLAK KULTUROWY
"Amber Route"

Sygnatariusze Listu intencyjnego:

1. Wojewoda Pomorski
2. Marszałek Województwa Pomorskiego
3. Wicemarszałek/Prezes PROT
4. Prezydent Miasta Gdyni
5. Prezydent Miasta Gdańska
6. Wiceprezydent Miasta Sopotu
7. Pomorska Izba Rzemieślnicza Małych i Średnich Przedsiębiorstw
8. Burmistrz Miasta Pruszcz Gdańskiego
9. Wójt gminy Stegna
10. JM Prorektor – Akademia Morska w Gdyni
11. JM Rektor WSTiH w Gdańsku
12. Prezes Instytutu Badań nad Gospodarką Rynkową
13. Prezes Stowarzyszenia Gmin RP „Euroregion Bałtyk”
14. Prezes Międzynarodowego Stowarzyszenia Bursztynników
15. Cech Rzemiosł i Przedsiębiorczości w Gdyni
16. Prezes Międzynarodowych Targów Gdańskich S.A.
17. Porozumienie Oddziałów PTTK Woj. Pom. / Prezes Oddziału Gdańskiego PTTK
18. Gdańsk Transport Company S.A.
19. Prezes Gdańskiej Organizacji Turystycznej PBP ORBIS/Centrum Turystyki Przyjazdowej
20. Academia Europa Nostra

Preambuła

Dziedzictwo kulturowe oparte na bogatych tradycjach wydobycia i handlu bursztynem, jak i kształtowaniu się sieci osadniczej wokół Szlaku Bursztynowego oraz współpracy miast i regionów, stanowi podstawę do rozwoju priorytetowego produktu turystyki kulturowej Województwa Pomorskiego, Polski i Europy.

Dostrzegając znaczenie i rolę bursztynu w promocji kraju, regionu pomorskiego i Gdańska, jako Światowej Stolicy Bursztynu, postanawiamy:

Cel główny

Podjęcie działań umożliwiających utworzenie Europejskiego Szlaku Kulturowego „Szlak Bursztynowy” na warunkach określonych w dokumencie: Uchwała CM/Res(2007)12 Szlaki Kulturowe Rady Europy, stanowiącym załącznik niniejszego listu intencyjnego.

po trzecie
EUROPEJSKI SZLAK KULTUROWY
„Amber Route”

Cel pośredni

Stworzenie efektywnej formy współpracy dla integracji potencjału województwa pomorskiego opartego na dziedzictwie kulturowym bursztynu oraz na współczesnej kompleksowej ofercie i działaniach wokół Pomorskiego Szlaku Bursztynowego.

Europejski kontekst inicjatywy

„Szlak Bursztynowy” leży w strefie VI Paneuropejskiego Korytarza Transportowego, z inwestycjami priorytetowymi Unii Europejskiej: Autostradą Gdańsk - Wiedeń i linią kolejową Gdynia – Warszawa – Wiedeń. Przedsięwzięcia te stwarzają wyjątkowo korzystne warunki techniczne do osiągnięcia celów europejskiej współpracy kulturowej oraz europejskich programów rozwoju w strefie „Szlaku Bursztynowego”.

po trzecie
EUROPEJSKI SZLAK KULTUROWY
„Amber Route”

Zadania

1. Wypracowanie modelu współpracy w zakresie budowania produktu kulturowego w oparciu o dokument pt. „Strategia rozwoju czterech szlaków kulturowej” opracowany przez Polską Agencję Rozwoju Turystyki i stanowiący załącznik nr 2 do Listu Intencyjnego.
2. Przygotowanie szczegółowej listy działań w oparciu o przeprowadzone konsultacje środowiskowe oraz załączone dokumenty.
3. Upowszechnienie idei „Szlaku Bursztynowego” jako priorytetowego produktu turystyki kulturowej Województwa Pomorskiego i Polski.
4. Pozyskanie do inicjatywy partnerów na terenie Polski i poza jej granicami oraz współdziałanie z nimi na warunkach określonych w standardach europejskich szlaków kulturowych.

Realizacja działań

Warunki realizacji wspólnych przedsięwzięć będą uzgadniane przez Sygnatariuszy Listu Intencyjnego oraz inne zainteresowane podmioty i wdrażane w ramach odrębnych umów lub porozumień.

Podpisanie Listu Intencyjnego nie pociąga za sobą żadnych zobowiązań finansowych. Jakiegokolwiek zobowiązania finansowe mogące pojawić się w przyszłości będą regulowane odrębnymi umowami pomiędzy zainteresowanymi stronami.

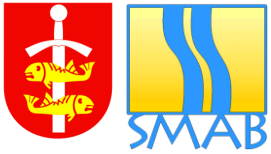

Postanowienia końcowe

W razie wystąpienia jakichkolwiek wątpliwości co do interpretacji Listu Intencyjnego, upoważnionymi do ich wyjaśnienia są wyłącznie jego Sygnatariusze.
List intencyjny podpisano w dwóch oryginalnych egzemplarzach powielonych dla każdego z Sygnatariuszy listu.
Dokument ten będzie przechowywany w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Pomorskiego i Biurze Stowarzyszenia Miast Autostrady Bursztykowej.
Sygnatariuszom przysługuje do odpisu Listu Intencyjnego.

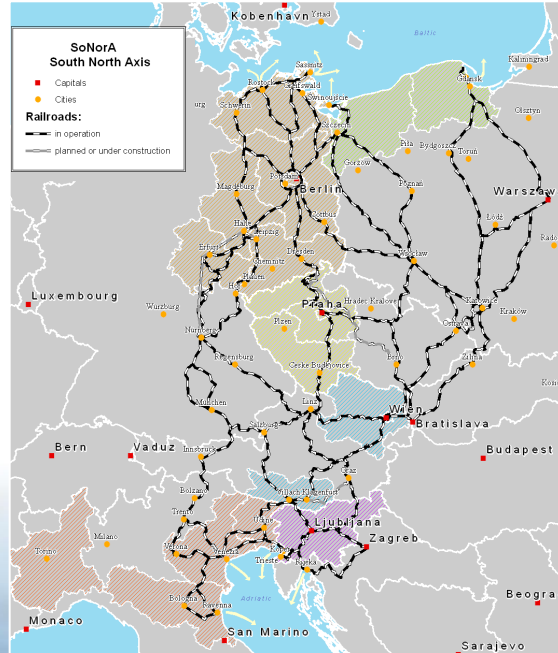
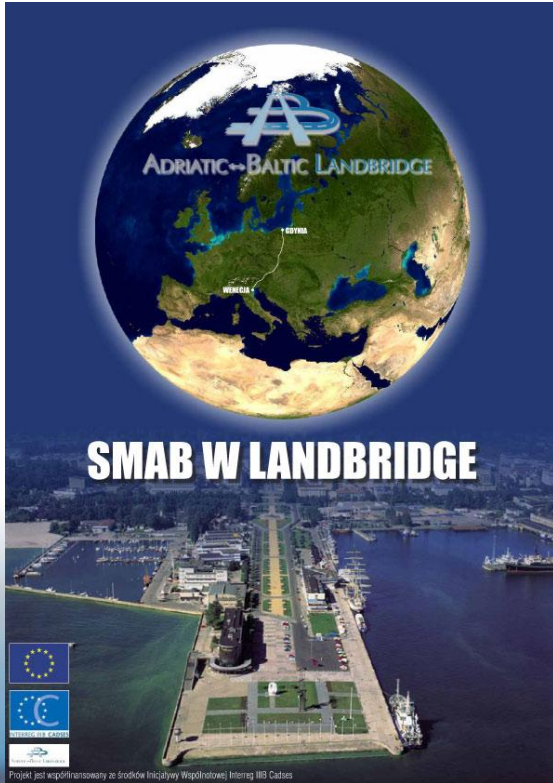
po trzecie
EUROPEJSKI SZLAK KULTUROWY
"Amber Route"

AMBER ROUTE
SZLAK BURSZTYNOWY

Bothnian
Green
Logistic
Corridor

po trzeciej
EUROPEJSKI SZLAK KULTUROWY
"Amber Route"

Porozumienie samorządowe dla Korytarza Bałtyk-Adriatyk

1. Jako Sygnatariusze Porozumienia Samorządowego z dnia 14 listopada 2003r. (Stowarzyszenie Miast Autostrady Bursztynowej, Związek Miast i Gmin Morskich, Związek Miast Nadwiślańskich oraz Stowarzyszenie Gmin Pomorskich na rzecz budowy autostrady A-1) stwierdzamy, że włączenie strefy Pan-Europejskiego Korytarza Transportowego nr VI - do poszerzonej strefy Korytarza Trans-Europejskiej Sieci Transportowej Bałtyk-Adriatyk dodatkowo uzasadnia opracowanie spójnego programu realizacji infrastruktury tego korytarza, o co występowaliśmy w latach ubiegłych.

Stwierdzamy poważne zaawansowanie prac przy budowie autostrady A-1 (projekt priorytetowy TEN-T nr 25), linii kolejowej E-65/C-E 65 (projekt priorytetowy TEN-T nr 23) oraz autostrady morskiej Gdynia-Karlskrona (projekt priorytetowy TEN-T nr 21).

W strukturze połączeń Korytarza Bałtyk-Adriatyk pominięta została rzeka Wisła - należąca do Międzynarodowych Dróg Wodnych: E-40 i E-70.

Porty morskie i w Gdyni wciąż nie mają jeszcze konkurencyjnego dostępu do swojego szerokiego zaplecza gospodarczego - w kraju i zagranicą.

Problemy niedostatecznej dostępności transportowej kumulują się w miastach - szczególnie wskazanych jako węzły transportowe w sieci TEN-T.

Nie powstała dotychczas platforma współpracy zainteresowanych sektorów - dla zapewnienia „europejskiej wartości dodanej” przy realizacji wymienionych „projektów priorytetowych”.

Zawiązały się natomiast nowe struktury współpracy, w tym Stowarzyszenie Polskich Regionów Korytarza Transportowego Bałtyk-Adriatyk, Sejmik Żegluga Śródlądowej, „Inicjatywa dla Infrastruktury” i inne.

2. Ogłoszenie (17 października 2013 r.) unijnej inicjatywy budowy 9 trans-europejskich korytarzy transportowych w sieci bazowej, tj. z terminem realizacji do roku 2030, w tym Korytarza 1 - **Bałtyk-Adriatyk**, stwarza dla naszych stowarzyszeń, i ich członków, nową, bardzo korzystną sytuację, do której powinniśmy być przygotowani, aby aktywnie uczestniczyć w jej realizacji.

3. Trasa dotychczasowego Pan-Europejskiego Korytarza nr VI została wydłużona, przez włączenie do niej bałtyckich i adriatyckich portów morskich: Gdańsk, Gdynia oraz Koper, Triest i Ravenna.

Ponadto, przyjęto drugą trasę Korytarza, obejmującą porty w Szczecinie i Świnoujściu.

Obie trasy, oraz strefy ich oddziaływania, obejmują bardzo duży obszar Polski z wieloma jednostkami samorządu terytorialnego. Służą to ich współpracy i konsolidacji - a w konsekwencji - szybszemu rozwojowi.

4. Ustanowiony został instrument finansowy „łącząc Europę”, dostępny także jednostkom samorządu terytorialnego.

Rekomendowane jest rozwijanie „węzłów miejskich” w sieci TEN-T oraz rozwijanie potencjału portów morskich, jako „lokomotywy wzrostu”.

Przewidziane jest powstanie platformy współpracy beneficjentów Korytarza.

Rekomendowane jest rozwijanie technologii transportowych i logistycznych, spełniających kryteria „zielonych korytarzy”, opartych o transport morski, wodny śródlądowy i kolejowy.

5. W poczuciu współodpowiedzialności za terminową i kompleksową realizację Korytarza Bałtyk Adriatyk na terenie Polski, za wynikający z tras i funkcji tego Korytarza rozwój miast i gmin, leżących w jego strefie, postanawiamy rozwijać naszą współpracę.

Przyjmujemy adekwatną nazwę dla naszej inicjatywy - **Porozumienie Samorządowe dla Korytarza Bałtyk-Adriatyk**, zwanym dalej Porozumieniem.

6. Celem Porozumienia jest szybkie osiągnięcie europejskich standardów jakości życia - dzięki aktywnemu uczestnictwu miast i gmin - członków naszych stowarzyszeń - w korzyściach wynikających z położenia w trans-europejskiej sieci transportowej - zintegrowanej, spójnej i nowoczesnej.

Współpraca naszych stowarzyszeń polegać będzie na:

1/. Wzmocnieniu zdolności instytucjonalnej naszych członków - do ich uczestnictwa w przedsięwzięciach rozwojowych, służących realizacji Korytarza. Popularyzacja dobrych praktyk oraz polityki i projektów europejskich i narodowych, służących sukcesowi idei Korytarza na poziomie lokalnym.

2/. Inicjowanie i wspieranie przedsięwzięć rządowych, służących rozwojowi połączeń drogowych, kolejowych oraz wodnych, w tym wzdłuż dróg wodnych śródlądowych, zintegrowanych węzłów i systemów transportowych i logistycznych w miastach - w strefie Korytarza.

3/. Współpraca z administracją państwową oraz regionalną dla zapewnienia efektywnych struktur współdziałania - dla efektywnej realizacji infrastruktury i systemów transportowych Korytarza.

4/. Monitoring rozwoju Korytarza w obszarze działalności naszych stowarzyszeń.

5/. Inicjowanie i uczestnictwo w rozwoju połączeń trans granicznych, służących europejskiej spójności i integracji.

7. Postanawiamy rozwijać regionalne struktury współpracy miast, należących do poszczególnych stowarzyszeń - ukierunkowane na utrwalanie multimodalnego charakteru Korytarza.

Porozumienie nasze jest otwarte dla innych organizacji o podobnym celu działania.

8. Postanawiamy przyjąć, jako priorytet dla wszystkich Sygnatariuszy Porozumienia - włączenie rzeki Wisły do sieci TEN-T - przy najbliższej rewizji tej sieci (2023 r.).

9. Postanawiamy organizować doroczne „Forum Korytarza Bałtyk-Adriatyk”, dla konsolidacji potencjałów polskich i europejskich beneficjentów Korytarza i ich współpracy, zawierające komponenty:

- transport morski, porty morskie
- węzły miejskie, centra logistyczne, Inteligentne Systemy Transportowe
- transport kolejowy
- transport drogowy
- transport wodny śródlądowy
- transport lotniczy

„Forum Korytarza Bałtyk-Adriatyk” służyć jednocześnie będzie promocji programów i projektów europejskich, służących realizacji Korytarza.

10. Sygnatariusze uzgodnią warunki włączenia problematyki Korytarza do prowadzonych przez siebie stron internetowych, publikacji i publicznych wystąpień a także współpracy ze Związkiem Miast Polskich i innymi ogólnopolskimi reprezentacjami jednostek samorządu terytorialnego.

Wojciech Szczępek
Stowarzyszenie Miast
Autostrady Bursztynowej

Andrzej Bojanowski
Związek Miast
i Gmin Morskich

Tomasz Sowiński
Związek Miast
Nadwiślańskich

Andrzej Stanuch
Samorządowe
Stowarzyszenie
Autostrady A-1

Ryszard Świątki
Stowarzyszenie Polskich
Regionów Korytarza
Transportowego
Bałtyk - Adriatyk

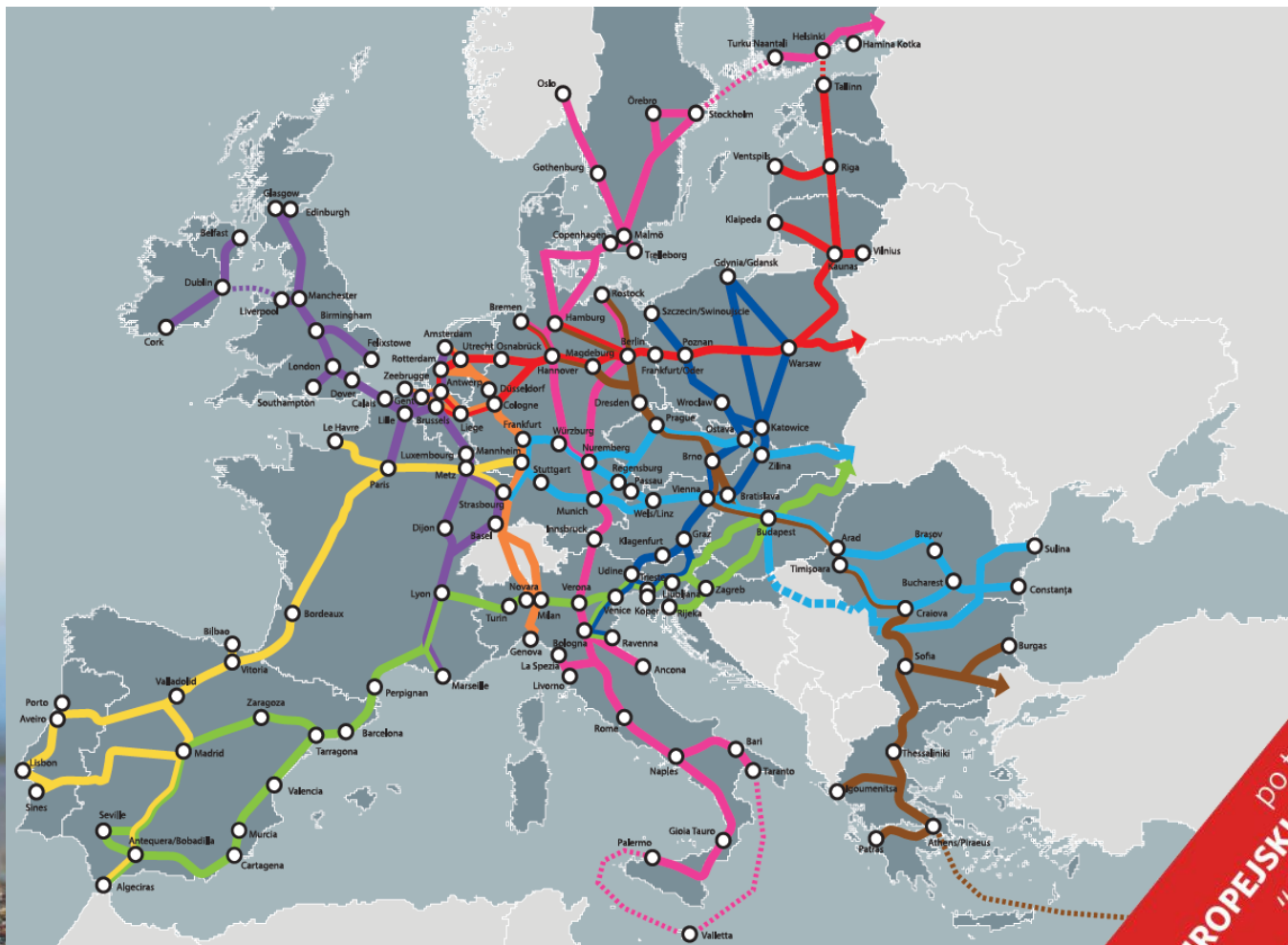
Piotr Niewiedziałki
Konserwum Samorządów
dla realizowania
Magistrali Węglowej
Śląsk - Porty

GDYNIA, 9 grudnia 2013

po trzecie
"Amber Route"
EUROPEJSKI SZLAK KULTUROWY

5 lutego 2014r. Komitet Monitorujący Porozumienia Samorządowego dla Korytarza Bałtyk-Adriatyk przyjął rekomendację nadania temu korytarzowi nazwy BURSZTYNOWY - AMBER.

po trzeciej
EUROPEJSKI SZLAK KULTUROWY
"Amber Route"

*Jeżeli historia rozwoju
gospodarczego czegoś nas
uczy do tego, że o wszystkim
przesądza kultura*

David S. Landes

Bogactwo i Nędza Narodów

po trzecie
EUROPEJSKI SZLAK KULTUROWY
"Amber Route"

URZĄD MIASTA GDYNI

Biuro Rozwoju Miasta

www.gdynia.pl